

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY, I LITERACKI POSWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

REDAKCJA Częstochowa, II Aleja M 38, telefon M 50,

ADMINISTRACJA Częstochowa, II Aleja M 38.

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronicy 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 8-9 wieczorem.

KONIAK D. Z. SARADZEWY TYFLS
KAUKASKI

Pływaką menażerją.

Ze praszczur Noe wino pił,
nie brał go Pan na serjo
I kazał mu całutki świat
objędząc z menażerją!
Gdy w jego ślad nie chcecie iść,
wspomnijcie moje słowa:
Nie wino dziś potrzeba pić,
jeno koniak Szustowa!

zbroczonych krwią bojowników o lepsze jutro, żydzi krzyżeli „precz z białą gęsią”, dziś krzyczą „precz z polską mową”—a jutro mogą krzyknąć „precz z narodem polskim, — myśmy tu panami!”

I nic nie będzie dziwnego.
Spiemy, śpiemy snem kamiennych zapłakanych, bezradnych helotów. Budzimy się jedynie po to—by wzdychać, lub czas tracić na waśnie partyjne, na tworzenie klik i koterji.

Przykłady?
Jak wiadomo—powstało w Częstochowie Tow. pracy społecznej. Młodociana instytucja nie zdążyła jeszcze wziąć się do pracy, gdy już znaleźli się tacy—którzy warchołą.

Żydzi czuwają.
Zbliża się samorząd, zbliża się walka wyborcza — żydzi otwierają w Częstochowie pismo żargonowe celem uświadomienia mas, celem przygotowania się do zapasów z nami.

A my!..
Czy spotkaliśmy choć jeden wiec uświadamiający robotnika o istocie i dobrodziejstwach samorządu? Czy wzywano nas na jedno choćby zebranie, na jeden odczyt?

Odpowiedzcie sami.
Nie zdobyliśmy się np. dotąd w Częstochowie na jeden choćby chrześcijański sklep gotowych ubiorów. Co tu mówić o samorządzie.

Terra incognita.
A możnaby.
W Krakowie naprzykład istnieje taki magazyn zjednoczonych krawców chrześcijan i robi świetne interesy.

Trzeba jednak chcieć coś robić, bo chcieć — znaczy móz — jak mówi stara maksyma.

W Warszawie oto przemysł naczyń emaljowanych oraz szewciki ograniczył wytwórczość.

Żydzi pomysleli o dopomożeniu pozabawionym pracy robotnikom.

Dla robotników chrześcijan nikt dotychczas o pomocy nie myśli.
A toć największa fabryka naczyń emaljowanych „Wulkan”, zatrudniająca 2,300 robotników licho płatnych ograniczyła dzień roboczy z 9 godzin do 7 godzin.

Gdziekolwiek więc sięgniemy okiem, w jaką tylko dziedzinę pracy społecznej wejrzemy uważnie — wszędzie lekko-myślność, ospałość i gnuśność nasza się uwidacznia.
Zbudźmy się więc narazicie.
Wielki czas!

J. Tarnawa.
Częstochowa, 15—2—1912 r.

„Niczjja Mandzurja.”

„Nowoje Wremia” ogłosiło Mandzurję za „niczjja”.

W tych dniach — pisze nacjonalistyczny, zaborczy Mienszykow, przeszedł dziewiąty rok, od tego czasu, kiedy nam naznaczono egzamin w sprawie mandzurji. Czyż po ośmiu latach nie możemy wystąpić z jakąś poprawką egzaminu (piereegzaminowkoj)? Nie trzeba, jeżeli chcemy, wojny z Japonją. Ta ostatnia, jak się zdaje, nie chce tej wojny i skłania się do nowego rozwiązania tej sprawy.

„Teraz—pisze dalej „N. Wr.”—nastąpiła chwila, kiedy Mandzurja—to „res nullius”, która „primo occupantii cedit”—ale strony okupujące już istnieją, mianowicie Japonja i Rosja.”

Dalej Mienszykow pisze, że według litery prawa nie Mandzurja należała do Chin, ale Chiny do Mandzurji—i jeżeli Chiny wyzwoliły się teraz z pod władzy Mandzurji, to nie znaczy, żeby one tem samem nabyły prawa do Mandzurji (!)

Mienszykow wpada w zapał:
Ileż razy przespaliśmy już swoje szczęście na Bliskim i Srodkowym Wschodzie, a teraz to samo powtórzysz się z Dalekim. Przerażeni aż do paraliżu przez nieudaną wojnę mandzurjską, my, jak się zdaje, chcemy wrzecz się polityki wielkomocarstwowej. Nawpół inorodca nasza dyplomacja potrzebuje materiału dla pisaniny kancelaryjnej, sądzi, że dość do tego obrony jakichś braciśzków w Turcji lub ormian w Persji, a interesy światowe na jedynym łądzie, gdzie Rosja może wzrastać, zupełnie nie są zajmujące. Zaledwie zjawia się potrzeba wzmocnić nasze prawo w Azji, rozlegają się trwożliwe głosy: „Ach—znów awantury wschodnie! Mało czy co, bili nas japończycy w Mandzurji!”

Jednocześnie w innym artykule „N. Wr.” pisze:
„Nieszcześliwy pomysł „nieprzygotowania rosyjskiego”, wypowiedziany dwukrotnie przez dwóch prezesów rady ministrów, szczególnie się podobał naszej dyplomacji. Ta myśl jakby uwalnia ją od wszelkiej odpowiedzialności i jednocześnie usprawiedliwia jej taktykę ustawicznych ustępstw na wszystkich frontach Państwa Rosyjskiego.”

„Riecz” zaznaczając, że „to oczywiście niedobrze, jeżeli nasi dyplomaci zamierzają teraz coś odstąpić”, robi uwagę, że „może będzie gorzej, jeżeli oni pójdą za radą „Now. Wr.” i zaczną rozmyślać: co by tu zabrać?”

Ameryka przed rewolucją.

Olbrymi proces dynamitowy w Ameryce, o którym już donosiliśmy, przybiera rozmiary nieprawdopodobne. Zeznania podsądnych braci Mac Namara, oskarżonych jak wiadomo o podminowanie dziennika „Times” w Los Angeles, przyczem dwadzieścia kilka osób utraciło życie, wykryły sprzyśięzenie, którego obszar każe przypuszczać, że Stany Zjednoczone są w przededniu rewolucji.

W różnych Stanach Unii aresztowano 41 przywódców robotniczych różnych gałęzi przemysłu, jak budujących mosty, koleje-żelazne, domy i t. d.

Wszyscy są oskarżeni o należenie do spisku, mającego na celu wysadzenie w powietrze za pomocą dynamitu gmachów należących do wrogich im potęg. Aresztowanym pozwolono odpowiadać z wolności tylko za bardzo wysoką poręką, tak, że większość pozostaje w więzieniu.

Olbrymie rozmiary tego sprzyśięzenia rzucają jaskrawe światło na walkę amerykańskiej pracy ze związkami miliardów. Jest to ruch bezwzględnie rewolucyjny, o którym do Europy dochodzą niejasne tylko wieści w depechach o gwałtownych zaciekłych strajkach i krwawych rozrachunkach robotniczych.

Hurtownia.

W Towarzystwie kooperatystów p. St. Wojciechowski mówił o rozwoju niedawno zorganizowanego związku stowarzyszeń spożywczych i założonej przy związku hurtowni. Referent przedstawił obecnym dzieje powstania tych instytucji.

Pośrednictwem w zakupach zorganizowało Tow. kooperatystów już w roku 1907, kiedy jeszcze nie było dostatecznej klienteli. Więc zabrano się najpierw do energiczniejszej organizacji

stowarzyszeń, a gdy one na ogólnem zebraniu w r. 1908 zdecydowały założenie związku, a przedewszystkiem hurtowni, zadanie to wprowadzono w życie.

Szczegóły podane przez p. Wojciechowskiego z walki hurtowni z nieuczciwością w handlu były niezmiernie ciekawe.

Artykuł pierwszy ustawy jako zadanie hurtowni stowarzyszeń proklamuje bezwzględną uczciwość; kierownicy przestrzegają jej z całą bezwzględnością i nadal tego trzymać się będą. P. Wojciechowski przytaczał bardzo ciekawe przykłady wprost doskonałego fałszowania różnych towarów i manipulacji, obliczonych na wyzysk spożywczy. Walka z temi manipulacjami najezona jest wielkimi trudnościami, ale hurtownia wytrwa przy fałszu uczciwości, licząc na poparcie stowarzyszeń, którego dotychczas, w pierwszych czasach istnienia nie zbrakło. Obrót hurtowni jest poważny.

W pierwszych trzech miesiącach sprzedano ze składu i agenturowym sposobem towarów za 300,000 rubli. Z powodu pomyślnych okoliczności, mianowicie znacznej zwyczaj cen niektórych przedmiotów zakupionych, hurtownia osiągnęła większe zyski, aniżeli pierwotnie kalkulowano. Wyjście to oczywiście na dobre przedewszystkiem stowarzyszeniom i ich uczestnikom, właścicielom hurtowni. Zresztą z zysków trzeba tworzyć rezerwy na czasy niepomyślnych okoliczności. Po trzech miesiącach istnienia utworzono kapitał zapasowy, z górą 5,000 rb.

Praca dla kobiet.

W ostatnim numerze „Handlowca” p. J. K. porusza ważną sprawę, mianowicie wskazuje mało wyzyskane pole pracy dla kobiet.

Setki panien rocznie powiększa szeregi szukających zajęć i wyczekujących jak zmilowania Bożego upragnionej posady, a każda z panien inteligentnych marzy jedynie o posiadaniu w banku lub Towarzystwie akcyjnym, wreszcie w kantorze fabrycznym.

Tymczasem dziesiątki, a nawet setki dobrze płatnych posad w sklepach zostają nieobsadzonych a to z powodu braku odpowiednio uzdolnionych pracowniczek.

Nasze panny inteligentne, które ukończyły 5 lub 6 klas i kursy buchalteryjne, uważają za pewną ujmę dla siebie stanąć za ladą sklepową by zawiązać paczki.

Panuje wręcz błędne mniemanie, jakoby jakakolwiek uczciwa praca poniżej miała godność człowieka.

Skoro ktoś raz zdecydował się pójść na drogę handlu, nie powinien pogardzać żadnym rodzajem pracy, gdyż pracownik inteligentny na każdym stanowisku będzie odpowiednio ceniony i szanowany.

Inteligentnych pracowników sklepowych wogóle jest brak a w szczególności pracowniczek kobiet.

Są gałęzie handlu sklepowego, które już z charakteru swego nadają się więcej dla kobiet niż mężczyznom. Weźmy np. konfekcję damską, a nawet męską, składy kapeluszy, sklepy rękawicznicze, galanteryjne, perfumerie, wyrobów srebrnych i złotych, składy ubrań damskich, sklepy norymberskie, ubrania dziecięce, pościel, bielizna, cukiernie, owocarnie i wiele innych, gdzie brak jest wyspecjalizowanych pracownic. Właściciele tych sklepów daremnie ogłaszają te posady i nie mogą dobrać odpowiednich pracownic.

Dla przykładu p. J. K. przytacza fakty, że podczas gdy przeciętna pomocnicza kantorowa zarabia 20 do 25 rb. miesięcznie, ekspedjentka sklepowa wyspecjalizowana w którejkolwiek ga-

086

EPILEPTICON 0382

Żądajcie Epilepticonu w małych pudełkach przy mniej uporczywych chorobach nerwowych, jako: przeciw nerwowemu osłabieniu (neurastenji), rozdrażnieniu przeciw wyczerpaniu, migrenie, hysterji i bezsenności nerwowej.

Cena pudełka rb. 1.20.

Wyrób wyłączny: „Apteka pod Łabędziem” Frankfurt n/M.

Dostać można we wszystkich aptekach i większych składach aptecznych.

Zastużony policzek.

II.
W poprzednim artykule przytoczyłem jaskrawy i bezczelny fakt zlekceważenia sobie przez żydów podgórskich naszego języka, najświętszej pamiątki po przodkach, umiłowanie której — jak talizman pleśmiły w sercach—mimo liczne zakusy na jego prawa.

Dziś oto przejdę do nowych faktów celem uplastycznienia arogancji żydowskiej i naszego niedołęstwa w obronie przynależnych nam praw. Bo nie tylko podgórszy żydzi uważają sobie za obrabę posługiwanie się polskim językiem.

Tu, w Częstochowie wypierają go równie bezczelnie. Np. w II Alei (w pobliżu szpitala) mieszczą się pokoje umiłowlane. Właściciel tych pokoi, żyd, uznał za odpowiednie wywiesić szyld z tekstem żydowskim (żargon) i urzędowym.

Spójrzcie teraz na szyldy pierwszego-lepszego sklepu chrześcijańskiego, choćby golarni, pralni, dystrybucji. — Wszędzie zobaczycie poza polskim i urzędowym, francuszczyzną, a nawet i tekst niemiecki.

Jest to znów ta grzeczność polska, o której wspominałem w poprzednim artykule.

Miał zmusić przybyzsa do poznania mowy narodu, którego chlebem się karmi—pomagamy mu sami do ignorowania tej mowy.

Kompensatą za to jest ten właśnie szyld żargonowy.

Nie umiemy szanować własnych praw, nie szanują ich inni.

Żyd—pijawka, żyjący potem rolnika i robotnika polskiego nie ośmieliłby się udekorować pierwszorzędnej ulicy polskiego miasta szyldem żargonowym, gdybyśmy go naszą śmiesznością wprost tolerancją nie upowalniali do tego.

Nie tak dawne to czasy—gdy na ulicach miast polskich, na tych ulicach

TEATR „ODEON“ W. Krzemińskiego
II Aleja № 43. TELEFON № 4-77.
Program od Środy 21 do Piątku 23 Lutego r.b. (włącz.)
Wspaniałe dramaty z życia w 2-ch częściach
GRA NAMIĘTNOŚCI
W wykonaniu wybitnych artystów duńskich.
Wszystko dla sztuki (k. Lindera) Kronika Gaumont'a № 5. (nat.)
Ostatnia próba (dramat) Wilk w owczarni (komiczne).
Na scenie: „Kogo wybrać?“ Komedja w 1 akcie.
Reżyser W. Kisielewski.
W poszeckalni „Fotoplastykon“, w który: Wycieczka do Egiptu.
UWAGA! W każdy Wtorek od 4-6 specjalne przedstaw. dla dzieci i młodzieży.

Na spłaty miesięczne.
Baczyński Dzieje Polski Bandurski Jadwiga
Rzepecka Ojczyzna. Poleca:
Księgarnia M. LIPSKIEJ bez filij
w Częstochowie, Aleja № 23. Telefon 366.
Stanisław Rumszewicz
p. adwokat, przysięg.
w Częstochowie — ulica Teatralna № 22;
Przyjmuje od 9 do 12 i od 3 do 6-jej.
Popierajmy przemysł
swojski Chrześcijański.

Teatr Kinematograf
„KOMETA“
II Aleja Nr. 38.
Telefon № 497.

Program od Wtorku 20 do Piątku 23 Lutego
Tygodnik Pathé (natura) — **Za cenę własnej krwi (dr.)**,
Beatrice d' Este (dramat) — Kolibry prawie sławny (kom.)
Jewzony piechota górską w Grecji (nat.) — To był tylko sen [kom.]

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD ARTYSTYCZNY RZEZBIARSKO-KAMIENIARSKI I SZTUKATORSKI
Częstochowa III Aleja dom własny Egzystuje od r. 1887 Telef. 260.
KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI WYKONUWA RZEZBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE KOŚCIELNE.
Fabryka posadzki cementowej na chodniki i stopni mieszanych, oraz wszelkich wyrobów z cementu. CENY NAJPRZYSTĘPNIJSZE.

RESTAURACJA W ŚWIDERSKIEGO
została przeniesiona z Alei II-jej Nr. 26. do nowo-urządzonego lokalu pod **teatrem Aleja II Nr. 19 dom W-nej pani Zapalkiewicz**
Wydaje codziennie: Śniadania i Kolacje (à la carte), oraz od godziny 12 do 4 obiady po kopiejek 40, w Niedzielę, Wtorki i Czwartki flaki garnuszkowe po 20 kop.
Wieczorem słynny kwartet Władysława KWIATKOWSKIEGO.
Z clem się poleca Szanownej Publiczności **M. Świderska.**
0129

Tow. Akc. Zakładów Ceramicznych **Dziewulski i Lange w Warszawie.**
Fabryki: w Opocznie i Stawiańsku.
POLECA: posadzki, płytki terrakotowe i licówki, zwykłe i glazurowane, cegły ogniotrwałe. **Zamówienia przyjmuje i podejmuje się układania posadzek:**
Przedstawiciel: ZDZISŁAW RYLSKI, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.

Oryginalne maszyny do szycia, The Kempisty-Kaszprycki Company
Firma chrześcijańska.
WARSZAWA, Marszałkowska № 151.
Nadzwyczajna okazja
Sprzedaje po cenie hurtowej na raty i za gotówkę. Dobrą nożną maszynę nowego systemu od 36 rub., a ręczną od 28 rub. Zamówienia przyjmuje nasz informator-poborca.
Skład w sklepie galanteryjnym W-go JANA KNETIGA, Aleja II dom W. Chętkowskiego, Częstochowa. Tamże wielki wybór płyt gramofonowych i patheton, po cenie hurtowej, informator-poborca.
Potrzebni zdolni sprzedawcy i inkasenci. 0181

Pracownia „HYGIENA“
Gorsetów

Częstochowa, II Aleja Nr. 29. Telefon 478.
Zawsze na składzie i przyjmuję obstalunki na gorsety, biustaltery, pasy brzuszne i higieniczne z różnych materiałów. Gorseciki „Ceintures“ dla pań biuralistek, uczenie. Przerabianie starych gorsetów na modne fasony, reperacja i pranie. Obstalunki na pranie wykonywane w ciągu 3-4 dni po otrzymaniu szczegółowej miary.
Popierajmy przemysł polski Chrześcijański.
Udziałowa fabryka cukierków pod firmą „PASIEKA“
w Częstochowie, ulica Mała Nr. 20. Wyrabia cukierki w różnych gatunkach. Mając na względzie zdrowie naszych konsumentów, zabarwienie jak również i zapachy dodajemy owocowe, zatwierdzone przez Radę Lekarską. Tuszujemy sobie iż pp. Kupcy jak również Stowarzyszenia poproszono o ustalenie nazwy, przyznając się temu samemu do podniesienia przemysłu rodzimego. 0126
Cenniki wysyłamy na żądanie.
Obiady domowe mięsne i jarskie. Teatralna 34, m. 9. 278-4-1
Mieczarnia do sprzedania z powodu choroby ul. Stradomska № 28. 289-5-1
Zginalny paszport na imię Ignacy Lechowicz. Wydany gm. Wanczerów. Łaskawy znalazła rączy zwrócić do Adm. Gońca. 290-3

PIWA
EXPORTOWE PILZENSKIE
STOŁOWE FENIX
K SZWEDE
CZĘSTOCHOWA

Pierwszorzędna Wyższa Szkoła Kroju i Szycia
M. PIASECKIEJ
Mistrzini Cechu Warszawskiego i Częstochowskiego.
CZĘSTOCHOWA II Aleja № 40.
Szkoła wydaje kończący kurs, świadectwa i dyplomy ważne w całym Państwie. — Przy szkole pracownia sukien, okryć i kostjumów, na żądanie formy papierowe kopjowane, czyniące zadok najwybredniejszym wymaganiom. Dla przyjeżdżających pensjonat; również kursa wieczorne.
Program nauki wysyła się bezpłatnie.
DLA NIĘZAMOŻNYCH USTĘPSTWA.

Zakład galwaniczno
SLUSARSKO-MECHANICZNY
TEOFILA KOTARBY
ul. Teatralna 16.
Posiada na składzie oraz wykonywa na żądanie różne rzeczy w zakres slusarstwa wchodzące. Ceny umiarkowane. Robota solidna.
Z powodu wyjazdu sklep do sprzedania. Wiadomość ulica Krakowska 22. 282-3-1
M agiel do sprzedania. Szkołna 2. Wiadomość Jaanogórska № 18 w sklepie. 283-3
S klep spożywczy do sprzedania. Teatralna 33. 286-8
Z ginalny paszport wydany przez żwójną gminy Studzianna na imię Jana Bartosiewicz. Łaskawy znalazła rączy złożyć w Administracji Gońca. 287-3-1
P racownia Chrześcijańska Zegarmistrzowsko-Jubilerska. Przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje w cenach bardzo przystępnych. Aleja III № 60 sklep. 0111.

Potrzebny chłopiec do posług Wiadomość w Administracji Gońca.
ARUSZERKA z patentem
Aleksandra Kierocińska
Udziała porad przyjmuje zamówienia. Noworadomsk, ulica Krakowska dom po Najmowiczu. 256
Redakcja i Administracja II Aleja № 38.

Kucharka potrzebna od zaraz. Znająca dobrze kuchnię polską. Wiadomość w Administracji Gońca. 0166
K ursy Berhiza niemieckiego języka zbiorowa i pojedyncza. Szybko nauczam także nauka oraz francuskiego i angielskiego. Ceny miesięcznie 4 rub. dla biednych niższe. Kursy trwają 5 miesięcy. III Aleja 67, I piętro m. 3. 0169-1
S przedam cafe urządzenie kinematograficzne za bezcenn, ul. Zielona № 8, m. 7.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ:
KANTOR WŁASNY Częstochowa, II Aleja № 38, w Zawierciu księgarnia p. Z. Hubickiej. — w Rakowie p. Leon Piotrowski.
Rocznice rb. 6, półrocznie, rb. 3, kwartalnie, rb. 1,5, miesięcznie, kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnikiem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem, k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (na 1 wiersz) k. 50 nekrologi k. 25 Drobnie ogłoszenia po k. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20
Ogłoszenia treści matrymonialnej o 50 procent drożej
Redaktor i Wydawca **F. D. WILKOSZEWSKI** Kierownik Literacki **F. J. GALINSKI**
Drukarnia **F. D. Wilkoszewskiego** w Częstochowie.